

Tussenrapportage 2019-2021

1. Inleiding

Deze rapportage is bedoeld voor de Bestuurscommissie Gezondheid (06-10-2021) en geeft een beeld van de voortgang van het programma JGZ 3.0 tot nu toe, en van de resultaten.

Het programma JGZ 3.0 is in 2019 gestart in opdracht van de Bestuurscommissie Gezondheid. Het programma heeft als ambitie 'te komen tot een toekomstbestendige JGZ die met moderne middelen een hoge kwaliteit en bereikbaarheid realiseert' (Innovatieagenda 2018). Dit is een JGZ die goed aansluit bij de behoeften van kinderen, jongeren en hun ouders, en daarin differentieert. Een JGZ die gebruikt maakt van moderne middelen om kinderen, jongeren en hun ouders te bereiken. Een JGZ die goed samenwerkt met ketenpartners in het belang van het kind. En een JGZ die goed en efficiënt gebruik maakt van haar expertise.

De Bestuurscommissie heeft voor de eerste drie jaren extra financiële middelen beschikbaar gesteld. Deze periode loopt eind 2021 af. Door o.a. de uitbraak van corona is vertraging opgetreden en daarom wordt de Bestuurscommissie gevraagd om de looptijd van het programma met een jaar te verlengen, en om de onbenutte middelen uit de bestemmingsreserve JGZ 3.0 in te zetten voor de komende periode.

2. De start: in beweging komen

Het eerste jaar stond in het teken van 'in beweging komen'. JGZ-teams zijn gevraagd om te komen met concrete ideeën om te experimenteren met nieuwe werkwijzen, passend bij de doelen van het programma JGZ 3.0. Om teams en medewerkers te inspireren zijn een aantal medewerkersdagen georganiseerd. Bij de eerste medewerkersdag gingen JGZ-medewerkers op bezoek bij een collega-team dat bezig was met vernieuwing van een bepaalde werkwijze. Voor de tweede medewerkersdag hebben we externen uitgenodigd die ook bezig zijn met vernieuwing van de JGZ. Een derde medewerkersdag stond geheel in het teken van de digitalisering.

Het starten van pilotprojecten door teams kostte tijd. Er was veel enthousiasme bij JGZ-medewerkers, maar de voorbereiding van een pilot vraagt tijd, naast alle andere dagelijkse werkzaamheden. Vanuit het programma zijn teams begeleid in het maken van een projectplan.

In totaal zijn 16 ideeën voor pilotprojecten gehonoreerd:

- Vroegsignalering: 2 pilots
- Shared decision making/positieve gezondheid: 4 pilots
- Werkwijze in het basisonderwijs: 4 pilots
- Werkwijze voor 12+: 4 pilots
- Samenwerking: 2 pilots

In 2019 en 2020 hebben diverse studenten(groepen) van de opleiding verpleegkunde van de NHL onderzoek gedaan naar de behoeften van ouders en jongeren in relatie tot JGZ. De opbrengsten hiervan worden meegenomen in de ontwikkeling van behoeftegericht werken.

3. Vertraging en een nieuwe fase

In 2020 brak de corona pandemie uit. Dit leidde tot vertraging van het programma JGZ 3.0. Zowel omdat JGZ-personeel, vooral in de eerste fase, werden ingezet in de crisisorganisatie. Maar ook omdat het reguliere JGZ-werk, zeker tijdens de eerste lockdown, niet meer op de normale wijze kon worden uitgevoerd. Dit had vooral effect op de voortgang van de pilotprojecten, deze kwamen zo goed als stil te liggen.

Inmiddels waren de voorbereiding als gestart om te komen met een 'Koersdocument' waarin de contouren van een toekomstbestendige JGZ concreter worden omschreven. Hiervoor waren focusgroepen, zowel intern als extern, gepland. Deze hebben, vertraagd en aangepast, wel doorgang gevonden. Intern zijn digitale focusgroepen gehouden, en extern zijn interviews afgenomen met een aantal belangrijke sleutelfiguren.

Het Koersdocument is medio 2020 opgeleverd en vastgesteld. Hiermee kwam het programma in een nieuwe fase. Minder explorerend, maar concreter op weg naar de eindbestemming. Dit heeft ertoe geleid dat er een nieuw programmateam is samengesteld (najaar 2020), dat eind 2020 op volle sterkte was.

4. Op koers

Er is gestart met een herijking van de lopende pilots. Zowel om zicht te krijgen op de stand van zaken als ook om de pilots opnieuw te beoordelen in het licht van het Koersdocument. Het eindrapport hiervan is in maart 2021 opgeleverd. Dit heeft geleid tot bijsturing van een aantal pilots.

Voor de pilots die zich richten op de werkwijze op het basisonderwijs en voor de groep 12+ is besloten om deze op een andere manier een vervolg te geven. Ten tijde van de corona-uitbraak zijn er voor JGZ-medewerkers zgn. 'handelingsperspectieven' opgesteld: een richtlijn voor het JGZ-werk in coronatijd: wat kan er nog wel en hoe dan? Hierin zaten ook richtlijnen voor het werken op het basis- en voortgezet onderwijs, deels passend bij de gewenste ontwikkeling volgens het Koersdocument. Er is daarom besloten om hierbij aan te sluiten, de ontwikkeling te volgen en te evalueren. Om vervolgens in projectgroepen de werkwijzen voor deze doelgroepen door te ontwikkelen.

De pilots die zich richten op vroegsignalering, shared decision making en samenwerking krijgen een doorstart in 2021. Hierbij wordt expliciet aandacht besteed aan de voorbereiding en uitvoering van een goede evaluatie.

Daarnaast is er tegelijkertijd gewerkt aan de planning van het programma voor de komende jaren, en aan de start van een aantal nieuwe programma-activiteiten.

Op het gebied van digitalisering zijn een aantal projecten gestart. Zo wordt gewerkt aan de uniformering van de registratie en de voorbereiding en invoering van het 'Ouderportaal', waarmee ouders zelf afspraken kunnen inplannen en/of verzetten. Er zijn pilots uitgevoerd rond digitale informatievoorziening naar ouders en het digitaal samenwerken. Er wordt aangesloten op ontwikkelingen rond robotisering, (digitale) dossieroverdracht van de verloskundige- en kraamzorg naar de JGZ en op landelijke ontwikkelingen rond o.a. de groeigidsapp.

Het programma JGZ 3.0 is aangesloten op het netwerk PGO Noord-Nederland. De leeftijdsgrens voor een PGO is 16 jaar. Momenteel wordt landelijk onderzocht wat dit betekent voor de toegang van kinderen tot 16 jaar, de belangrijkste doelgroep van de JGZ. Wij volgen deze ontwikkeling op de voet, en bepalen afhankelijk van de uitkomsten onze inzet in het netwerk PGO NN.

Binnen het thema taakherziening zijn twee ontwikkelingen gestart. Er zijn twee verpleegkundigen, en begeleidende artsen, geworven voor het volgen van de tweejarige Masteropleiding tot verpleegkundig specialist. Deze functie is een verbreding en verdieping van de huidige functie van jeugdverpleegkundige. Wat dit precies gaat betekenen is onderdeel van het tweejarige traject. Daarnaast is de voorbereiding gestart van het inzetten van verpleegkundigen plus. Dit zijn verpleegkundigen die worden geschoold in het overnemen van een aantal specifieke taken van jeugdartsen.

Rond het thema samenwerken heeft een team zich gemeld die aan de slag wil met het concretiseren van de multidisciplinaire samenwerking, zowel intern als extern. En daarbij ook de consequenties voor de registratie wil onderzoeken. Dit traject is inmiddels opgestart.

Rond het thema werkomgeving wordt momenteel onderzocht of er een proef gestart kan worden in de nieuwe wijken in Leeuwarden Zuid.

Op 31 mei jl. is een digitale medewerkersbijeenkomst gehouden, waarin de plannen en planning voor de komende jaren zijn gepresenteerd. Vervolgens zijn medewerkers gevraagd om zich aan te melden voor te starten projectgroepen in het najaar van 2021. Deze projectgroepen gaan met name aan de slag met het ontwikkelen van een integrale werkwijzen JGZ voor de verschillende leeftijdsgroepen. Hierin komen de opbrengsten vanuit alle thema's van het programma samen.

5. Resultaten tot nu toe

In onderstaande tabel zijn de resultaten tot nu toe afgezet tegen de resultaten zoals die zijn afgesproken in de Innovatieagenda (Bestuurscommissie Gezondheid, 15 november 2018).

Thema Behoeftegericht werken		
Resultaten	Voortgang	Opmerkingen
Een keuze voor een uitgewerkt model voor behoeftegericht werken gebaseerd op de principes van positieve gezondheid.	Pilots op gebied van vroegsignalering en shared decision making maken een doorstart. Resultaten zijn eind 2021 bekend. Daarna start projectgroep die besluitvorming over methodieken voorbereid. Besluitvorming is medio 2022. Daarna start implementatie	Gekozen wordt voor de provinciale invoering van eenzelfde methodieken voor vroegsignalering en shared decision making
Systematisch onderzoek en onderzoeksresultaten naar behoeftes bij de doelgroep.	In 2019 en 2020 hebben verschillende studenten(groepen) hier onderzoek naar gedaan. Opbrengsten hiervan worden meegenomen in de projectgroepen.	
Iedere JGZ-medewerker werkt behoeftegericht en conform het LPK.	Toetsing aan het LPK vindt plaats in de projectgroepen.	Is een opbrengst van de activiteiten van het programma als geheel.
Iedere gebruiker van JGZ in Fryslân wordt benaderd volgens principes Behoeftegericht werken waarbinnen Positieve Gezondheid is geïntegreerd.		Is een opbrengst van de activiteiten van het programma als geheel.
Thema Digitalisering		
Resultaten	Voortgang	Opmerkingen
Keuze voor ontwikkeling van of aansluiting bij digitaal burgerplatform	Partner in netwerk PGO NN	Leeftijdsgrens ligt bij 16+; landelijk onderzoek wordt gevolgd.
Ontwikkeling en implementatie van nieuwe manieren dataverzameling en risico-inventarisatie	Project op gebied van uniformering registratie is gestart.	Dit is voorwaardelijk voor het verkrijgen van goede en betrouwbare data.
Medewerkers die in staat zijn te werken met de nieuwe digitale middelen en deze ook toepassen in de uitvoering van het LPK	Aansluiten op ontwikkelingen in de organisatie rond digitalisering (digitaal werken, robotisering, digivaardig worden). Uitvoering pilots op dit gebied (werken met e-consult, digitale	Samenwerking met andere onderdelen van de organisatie zoals IM en Scholing.

	informatievoorziening, digitaal samenwerken).	
Ontwikkeling en invoering van contactplatform met ouders en kinderen.	Project invoering van het 'Ouderportaal' is gestart.	
Thema Netwerken		
Resultaten	Voortgang	Opmerkingen
Een duidelijker en geprofileerde aanwezigheid van JGZ in het stelsel van onderwijs, kinderopvang, gezondheidszorg en welzijn	Medio 2022 wordt een projectgroep gestart die zich richt op de ontwikkeling en vormgeving van de samenwerking met preventiepartners.	Binnen het programma JGZ 3.0 ligt de focus vooral intern op de JGZ-medewerkers.
(Herziene) werkafspraken met ketenpartners vanuit een gedeelde visie, zowel op provinciaal als ook op lokaal niveau	Zie hierboven	Het maken van werkafspraken is een managementtaak. Vanuit het programma JGZ 3.0 wordt hier ofwel op voorgesorteerd ofwel uitvoering aan gegeven.
In combinatie met behoeftegericht werken en nieuwe digitale mogelijkheden snellere en betere opsporing van risico's, met als gevolg de-escalatie en verminderde noodzaak van verwijzing.	Zie ook thema behoeftegericht werken: er wordt toegewerkt naar een keuze voor één provinciale methodiek voor vroegsignalering.	
Inzet in het netwerk op basis van erkende competenties.		Samenhang met thema taakherziening.
Voor burgers meer duidelijkheid over en toegankelijkheid van JGZ, naar behoefte		Is een opbrengst van de activiteiten van het programma als geheel.
Thema Taakherziening		
Resultaten	Voortgang	Opmerkingen
Een meerjarig strategisch personeelsplan	JGZ 3.0 levert input op basis van de opbrengsten op het gebied van taakherziening.	Een meerjarig strategisch personeelsplan wordt gemaakt door de afdeling P&O.
Een onderbouwd provinciaal kader voor taakherziening.	Er is gestart met het opleiden van twee verpleegkundigen tot verpleegkundig specialist. De voorbereiding voor het werken met verpleegkundigen plus is gestart. Taakherziening is een onderwerp binnen de projectgroepen die in het najaar 2021 worden gestart om de integrale werkwijzen voor de verschillende leeftijdsgroepen te ontwikkelen. Ook de inzet van triage is hiervan een onderdeel.	De opleiding tot verpleegkundig specialist duurt twee jaren. De betekenis van deze functie voor de JGZ, en de implementatie daarvan kan niet volledig binnen het programma worden gerealiseerd. Overigens betekent taakherziening niet alleen het overnemen van taken van artsen door verpleegkundigen, maar ook de mogelijke inzet van artsen op andere terreinen.
Verbreding van inzet gebaseerd op specifieke competenties.	Zie hierboven.	

Een toekomstbestendige JGZ met voldoende gekwalificeerd personeel.	Zie hierboven.	
Thema Werkomgeving		
Resultaten	Voortgang	Opmerkingen
Richtlijnen en kaders voor toekomstige JGZ-werkomgeving.	Dit volgt uit de opbrengsten van de diverse projectgroepen. Dit thema wordt daarom pas later in het programma opgepakt (2023)	
Opgedane ervaring met andere manieren van werken.	Dit overlapt deels met andere thema's, zoals de ervaring die is opgedaan in de uitgevoerde pilots en binnen de thema's digitalisering en taakherziening. Vorbereiding proef met anders werken in de nieuwe wijken in Leeuwarden Zuid.	
Uitwerking van kind- en oudergerichte benadering in geïntegreerd digitale en fysieke omgeving.	Dit volgt uit de opbrengsten van de projectgroepen.	
Kinderen en ouders voelen zich welkom en begrepen in digitale en fysieke omgeving JGZ.		Is een opbrengst van de activiteiten van het programma als geheel.